

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину помісну Українську
православну церкву!

Часопис Волинської єпархії
Православної церкви України

№ 10 (179) жовтень 2019 р.

Започатковано будівництво монастирського комплексу в с. Тростянець
Ківерецького деканату. Про це – на с. 5

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

12 жовтня – преподобного
Феофана Милостивого

Феофан мешкав у сирійському місті Газа. На той час він був досить заможним, мав усього вдостатку, проте найбільшим його багатством була щедра натура. Він був дуже добрим і милосердним, із радістю, як хороших знайомих чи родичів, приймав мандрівників, допомагав бідним, хворим, і все своє майно з плином часу витратив на допомогу ближнім. Незчувся, як сам залишився в злиднях. Але про втрату майна Феофан анітрохи не шкодував, адже свято вірив у те, що його статки прислужилися нужденним людям і принесли їм полегшення у житті.

Проте безкорисливого благодійника чекало більше випробування: він утратив здоров'я. Тіло його стало набрякати й розкладатися, не тільки завдаючи великого болю йому, а й неприємних відчуттів від запаху його плоті ближнім людям. Але він твердо вірив у те, що це для нього послано таке випробування, і терпів благодушно все, дякуючи Богові.

У той день, коли прийшов час його кінчини, почалася страшна буря, хмари піску закрили сонце і дружина його засмутилася, що не зможе навіть поховати його як слід. Феофан ще знайшов у собі сили, аби втішити її: «Не плач, жоно, досі тривало випробуван-

ня, але ось настає помилювання від Милосердного Бога, бо в годину моєї смерті припиниться негода».

Трапилося саме так, як він казав: як тільки віддав свою душу Господу – настала тиша. Але і це не було основним дивом його смерті. Знак Божий проявився в іншому вимірі: після смерті плоть святого Феофана зовсім очистилася від ран і стала пахнути, виділяючи благодатне цілюще миро. Таким чином його фізичне єство продовжило примноження духовних цінностей на грішній землі, щедро допомагаючи знедоленим людям.

Віталій КЛИМЧУК

Наша газета – у Вашу скриньку чи на монітор

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – корисний засіб у духовному житті православного християнина. Щоб ця релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її в будь-якому поштовому відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

Вартість одного примірника з доставкою – **6 грн 07 к.** (без вартості приймання передплати). Індекс у поштовому каталозі обласної періодики – **91241**. Ця ж газета в електронному вигляді, архів її основних публікацій, радіопередач та інших аудіо-, відео- і текстових документів, церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslaviavolyni.org.ua

ВИДАТНИЙ ДОСЛІДНИК СВЯЩЕННИХ ПАМ'ЯТОК

Ім'я Павла Миколайовича Жолтовського назавжди увійшло в історію української культури. Дослідник-першовідкривач, рятівник тисяч цінних пам'яток сакрального мистецтва, вчений-новатор, філософ-гуманіст. Волиняни завдячують йому відкриттям та збереженням такого унікального явища в національній культурі нашого народу, як волинська ікона, самобутність та розвиток якої в контексті з європейським світом він переконливо доводив у мистецтвознавчих працях.

Народився Павло Жолтовський 7 грудня 1904 року в селі Мислятин на Хмельниччині. Його батько був священником місцевого храму, розстріляний органами НКВС у 1930-х роках «за монархізм». Свого часу він навчався в Житомирському духовному училищі та Волинській духовній семінарії, яка до кінця XIX століття знаходилася в Крем'янці, потім була переведена до Житомира. Дід та прадід по батьковій лінії проживали в Новоград-Волинському повіті та були дяками-псаломниками. Мати походила з сім'ї здолбунівського дяка Анастасія Червінського.

У рідному селі закінчив трикласну церковноприходську школу, потім навчався в гімназії Острога та Ізяслава. Прізвище Жолтовський не раз зустрічалося в списках слухачів Острозької духовної семінарії в другій половині XIX ст., тож його життєва позиція сформувалася під впливом родинного середовища. З юних літ захоплювався французькою та німецькою класичними літературами й мистецтвом, а передусім – ученням Г. Сковороди, багато творів якого любив цитувати напам'ять.

На схилку літ, ще за радянського режиму, Павло Миколайович осмілювався поділитися дитячим спогадом. Було літо 1920 року. В Мислятин, де віддавна був маєток графів Сангушків, заїхав загін червоноармійців. Сім'я власників помістя встигла вчасно виїхати, а старенький граф відмовився покинути рідну оселю, оскільки був переконаний, що місцевий люд, який добре його знав, завжди буде на його стороні. «Як же стало страшно, – згадував Павло Миколайович, – коли на очах принишклих селян декілька «доблесних воїнів революції» з диким сміхом багнетами пробіли тіло старенької люди-

ни і високо піднесли його вгору. Тоді я сказав собі: з ними я ніколи разом не піду».

Із мемуарів дослідника відомо, що з десятилітнього віку його почали цікавити всілякі «древності». Це були не лише мідні гроші старої чеканки, але й старі незвичні споруди і предмети. Тож не випадково стала його рання професійна діяльність краєзнавця у Житомирському, а потім Харківському музеях. Учителем і наставником був йому директор Харківського музею Степан Таранущенко, видатний музейник та дослідник.

Цікавою є характеристика Павла Миколайовича, зроблена його колегою В. У. Прусом за часів воєнничого безбожництва: «Жолтовський – чудацький в кубі... Нічуть не ховається, що він член колокольного відомства, і релігійний до фанатизму».

У цей період із науково-дослідницькою метою він здійснив свою першу пішохідну експедицію по Волині. Мандрівки, до речі, стали його другою великою пристрастю на все життя. Коло зацікавлень – храми, стародруки, рукописи, особливо старий живопис.

У 1933 році Павло Жолтовський був арештований органами НКВС за «проявлення контрреволюційної діяльності» і засуджений до виправно-трудова таборів. Про своє життя писав, що воно цілком відповідало «перипетіям історичної долі пам'яток старовини та мистецтва. До тридцятих років – скудне існування. В тридцятих роках – масове знищення для пам'яток та перебування «во чреві китові» для нас, що служили цій небезпечній тоді справі».

«Взагалі все гірке і важке, як і щасливе і гарне в моєму особистому житті тісно зв'язане з відношенням до пам'яток старовини: коли їх нищили – мені прийшлося разом з іншими діячами нашої культури нидіти в концтаборах; коли припинилась епоха, відома під загадковою назвою «культу особи», мені пощастило знову повернутися до своєї справи, вже як шанованому спеціалісту. І репресії, і нагороди мені припали за одну і ту ж справу, в залежності від того, як до цієї справи ставились».

Краса тих пам'яток для Жолтовського рукотворна, але безсмертна. Твори прекрасного мають долю, і пам'яткознавець осягнув її: «все, чим людина прикрасила землю... є вічним благом, еманцією людського духа». Сутність людини, її душу вчений порівнював з «несокрушимим кристалом», якого не розчинить «розум строгий і непереконний, лукавий і обмежений». Жолтовському близькою стала думка Григорія Сковороди про те, що дрібними та поверховими є ті знання, котрі «бездну душевну» не заповнять.

Визначною рисою Павла Миколайовича була творча активність як людини і вченого, пригадують його колеги по Львівському музею етнографії та художньому промислу, де він працював з 1946 року й до кінця життя (помер 30 серпня 1986 р.). Надзвичайно широкий діапазон наукових інтересів був для нього неподільно зв'язаний із музейництвом, колекційно-експедиційною справою. Кожного року, майже з середини зими, як сам казав, починав мріяти «про колеса для експедиції». За післявоєнні роки П. М. Жолтовський організував та провів більше двохсот експедицій та наукових відряджень

по Україні, Чехії, Росії. Важливо зазначити, що це були добре обмірковані поїздки з розгорнутою програмою за його власним генеральним планом.

На початку 1980-х років за безпосередньою участю Жолтовського як наукового консультанта у Волинському краєзнавчому музеї були організовані експедиції по Волині. Вони мали рятувальний характер, бо вперше обстежувалися, ставилися на облік рухомі сакральні пам'ятки історії та культури, що знаходилися в діючих та закритих церквах. Завдяки цьому в фонди музею було передано 1109 експонатів, серед них 300 одиниць ікон волинської живописної школи XVI–XVIII століть.

Першовідкривач Павло Жолтовський науково обґрунтував твердження про існування цієї школи як регіонального явища української культури. Створений у 1993 році в Луцьку перший в Україні Музей волинської ікони регіонального профілю є даниною світлій пам'яті Павлові Миколайовичу. Присвячено українському мистецтвознавцеві щорічні міжнародні наукові конференції з дослідження та реставрації пам'яток волинської ікони, що проводяться на базі музею.

Павло Жолтовський у фондах Харківського музею українського мистецтва. Світлина 1926 р.

Підсумовуючи свій життєвий шлях, П. Жолтовський писав, згадуючи слова Ф. Тютчева: «Блажен, хто посетил сей мир в его минуты роковые!». Правий був поет, але мені не завжди так видавалось. Занадто дошкульними не моментами, а роками, навіть десятиріччями тягнулися «моменти роковые», і все-таки, досягнувши «тихого пристанища», може, й не жалкую, що море життя і його бурі спостерігав не зі спокійного берега, а у оскаженілих буревіях історії. Бо страждання, що відійшли в минуле, стають піснею».

Лариса ОБУХОВИЧ,

художник-реставратор Музею волинської ікони

РАДИМО ПРИДБАТИ

«ОСОННЯ» ЗАСЯЯЛО ЗНОВУ

Вийшов у світ цьогорічний, уже третій за чергою, альманах Волинського осередку Спілки християнських письменників України «Осоння». До речі, наші країни – єдині з усіх чотирнадцяти організацій цієї спільноти, що видають свій друкований орган.

Із випуску 2019 року читач побачить, якою різноманітною і повноцінною є діяльність міжконфесійного вогнища літературів-християн. Тут і поезія, і проза, і драматургія, і переклади, і перекази. Можна переглянути й хроніку життя осередку за минулий рік.

З-поміж десяти його членів наголосимо на поетичному доробкові патріарха волинського художнього слова Олега Бермана. Його добірка «Сутінки» – це спроба філософськи оцінити наше тривожне сьогодення та обнадійливі види на майбутнє.

Прозаїк Наталія Добжанська-Найт публікує свої нові повчальні оповідки («Про чоловіка, який розмовляв із зорями», «Про чоловіка, який шукав молочну ріку») та переклад з англійської оповідання письменниці XIX ст. Грейс Грінвуд «Украдене пташине гніздо».

Віктор Гребенюк друкує дві новели: «Палата» – про події в Одеському будинку профспілок страшного 2 травня 2014 року (твір удостоєно найвищого призу на Міжнародному конкурсі

ім. Дюка де Рішельє в Одесі), «Танцюючи фламенко» – про часто сумну долю наших заробітчан.

Цей же автор оприлюднює свою адаптацію знаменитого, але вельми трудного твору світового класика Данте Аліґ'єрі «Божественна комедія» (у цьому випуску альманаху – перша частина, «Пекло»). Це спрощений прозовий переказ із поетичними вставками, тож тепер кожен освічений читач має змогу скласти враження про цю глибу вселенського масштабу.

Публікується у виданні чимало й інших дуже цікавих матеріалів різних стилів і жанрів.

Цей та торішній альманахи «Осоння» можна придбати в епархійній бібліотеці-книгарні «Ключі» (Луцьк, просп. Волі, 2 – біля обласної юнацької бібліотеки, навпроти ЦУМу, тел.: 050 33 973 66, 067 57 057 97, ел. пошта klyuchi@ukr.net), а також у Спілці за тел. 050 83 45 693. А от випуск 2016 року, тираж якого вичерпався, можна читати безплатно на сайті Волинського осередку Спілки християнських письменників за адресою: www.shpuvolyn.com.ua.

ВИЙШЛА КНИГА ПРО ЖИДИЧИНСЬКИЙ МОНАСТІР

Волинська обласна друкарня випустила книгу «Жидичин. Давня православна обитель», яка розповідає про історичну спадщину Свято-Миколаївського монастиря.

Автор Іраїда Майданець, рецензенти – кандидати історичних наук Сергій Панишко та Оксана Суцук.

Придбати це видання можна у «Жидичин-центрі», що біля монастиря ([facebook.com/Zhydychyn-Center-Жидичин-Центр-677550036002587/](https://www.facebook.com/Zhydychyn-Center-Жидичин-Центр-677550036002587/)).

Ескіз майбутньої обителі

ЗАПОЧАТКОВАНО БУДІВНИЦТВО МОНАСТИРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ В ТРОСТЯНЦІ

25 серпня, в неділю перед Успінням Пресвятої Богородиці, відзначили свято Тростянецької чудотворної ікони Богоматері «Одигітрія». З цієї нагоди митрополит Луцький і Волинський Михайл відвідав парафію Святої Трійці та жіночий монастир Покрови Пресвятої Богородиці в цьому селі Ківерецького деканату.

Високопреосвященний очолив Божественну літургію у Троїцькому храмі. Разом із владикою молилися ківерецький декан протоієрей Іван Семенюк, настоятель парафії протоієрей Сергій Ледвовк, інше духовенство благочиння, голова ОТГ Олександр Ковальчук.

Виголошуючи проповідь, високопреосвященний порадив присутнім «стяжати Духа Святого». Адже саме у такий спосіб ми справді можемо відчувати себе щасливими. Ми ж є носіями любові, але через свою гріховність відштовхуємо Господа від себе. Тому варто частіше звертатися до щирої молитви – і тоді відчуємо справжнє щастя.

За відправою архієрей нагородив

церковною відзнакою мецената Сергія Мосійчука.

Після служби на території монастиря, що неподалік храму, керуючий єпархією відслужив чин заснування нової церкви та поставлення хреста, а також освятив наріжний камінь майбутньої будівлі обителі. Як розповіла її намісниця ігуменя Марія (Ігнатенко), тут буде домовий храм, келії, приміщення для паломників, господарські споруди тощо.

Напередодні, 24 серпня, традиційно з Луцька від кафедрального собору Святої Трійці вирушила піша хода до Тростянця. Прочани заходили у придорожні села, молилися та запрошували людей приєднатися до богомілья. Цьогоріч настоятель о. Сергій організував для паломників фестиваль пісні до Богородиці. Під час дійства відбулося частування його учасників.

Нагадаємо, у травні 2017 р. Священний Синод згідно з поданням митрополита Луцького і Волинського Михайла створив тростянецький Покровський жіночий монастир. Його очолила матінка Марія,

яка раніше була намисницею обителі у Володимирі-Волинському.

Одразу ж розпочалися регулярні богослужіння за участю монахинь, які проводять і нині: щосереди о 10.00 перед чудотворною іконою – водосвятний молебень, щодня о 17.00 перед образом – акафіст; у кожен останній суботу місяця опівночі (з п'ятниці на суботу) – Божественна літургія.

Пізніше Управління єпархії придбало ділянку зі старою хатою (біла церква), де зараз і живуть черниці.

Ікона Тростянецької Божої Матері датована початком XV ст. і написана невідомим майстром. У 1889 р. самооновилася. Побачивши таке диво Господнє, невідомий різьбяр тоді виготовив для неї дерев'яні ризи, вкриті позолотою. Нині до цієї реліквії приїжджають з усіх куточків світу, аби помолитися. Адже відомо безліч випадків, коли після щирої молитви біля цього образу зцілялися.

Ольга ВЕРЕМЧУК

Світлина інформаційної служби єпархії та з архіву ігумені Марії (Ігнатенко)

ГАЙОВЕ: ЗВЕЛИ КАПЛИЦЮ НА ЧЕСТЬ ЗАГИБЛИХ У ВОЛИНСЬКІЙ ТРАГЕДІЇ

З нагоди чергової річниці піку українсько-польського протистояння в роки Другої світової війни у цьому селі Ківерецького деканату 31 серпня вшанували загиблих.

Настоятель парафії Святої Трійці с. Тростянець протоієрей Сергій Ледвовк очолив освячення зведеної з приводу цих подій каплиці та панахиди. Із ним служили настоятель місцевої громади Успіння Пресвятої Богородиці священник Олег Чвир та настоятель громади Апостолів Петра й Павла в с. Сокиричі священник Сергій Ковальчук. Разом з усіма молився, зокрема, очільник ОТГ Олександр Ковальчук.

На початку 1943 року село Гайове, яке тоді називалося Пшебраже, стало одним із опорних пунктів польської Армії крайової у боротьбі проти Української повстанської армії. Влітку того року на нього відбулось декілька потужних атак українських націоналістів. Певну роль тут, як і в усій Волинській трагедії, відіграли й червоні партизани. У результаті в цій місцевості загинуло чимало польського й українського населення.

Ольга ВЕРЕМЧУК. Світлина з сайта kivertsi.rayon.in.ua

ДАЙМО ПЛІД СТОКРАТНИЙ

Проповідь митрополита Луцького і Волинського Михаїла*

Во ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Слава Ісусу Христу!

Улюблені браття і сестри, поздоровляю усіх вас із воскресним днем, а причасників – із прийняттям святих Христових таїн.

Ми сьогодні з вами за Божественною літургією слухали євангельське читання про сівача. Притча, звичайно, вона на те і притча, щоби іншими образами говорити про наше християнське життя. Якщо б говорити словами духовними, звучало б це гарно, але незрозуміло. Це – на першому початку нашого усвідомлення. Наприклад, ми читаємо Євангеліє від Іоана. Його називають Євангелієм любові або Євангелієм духовним. Але скажіть, якщо уважно його слухати, особливо коли ми читаємо у Страсний четвер, до кінця слів і не можемо зрозуміти. Але якщо ти духовно ростеш, починаєш розуміти, що закладено в цих словах, які сказано, і що вони для тебе означають.

І ось так, розуміючи людську природу, її еволюційний духовний ріст, Господь не говорить високими словами, а простими. То про сівача, то про пастуха, то якимись іншими образами. Це для людей простіше, зрозуміліше. І вони усвідомлюють, що це сказано про них і для них. І сприймають цю науку як науку для свого духовного натхнення.

Але коли ти оцю їжу вже покуштував, хочеться іншої. І тут істина – на виріст. Піднімаєшся ближче до істини і, здається, істина віддаляється. Але ні, це ти її пізнаєш. І знову-таки, піднімаючись у цьому, ти розумієш, наскільки великий світ, так що можна сказати словами однієї людини, [давньогрецького мудреця Сократа]: «Я знаю, що я нічого не знаю». Тобто ти на-

стільки близько до Бога, що вже твій розум фізичний не може збагнути тих істин, які закладено в бутті самому. Ти можеш зрозуміти лише те, що тобі Бог відкрив, що Бог тобі дав збагнути твоїм людським розумом.

Але багато речей ми приймаємо на віру. Те, що ми не можемо своїм людським розумом вкласти в логіку буття чи в логіку стосунків. І ось сьогодні євангельське читання говорить, як ми ідемо до Бога, але дорогою втрачається оцей шлях, як дорогою ми інколи можемо блукати, поки доберемося до істини.

І тут притча про сівача. Посіяв зерно, одне впало на твердий ґрунт – швидко зросло, тому, що вола зверху, сонце, і воно дуже швидко росте. Інше впало на терня – виростило, здається, і тут, але терня загнуло. І лише той плід, який дає стократний урожай, лише той ми могли зібрати і бачити, який він великий.

Ось так і наше з вами християнське життя. Здається, прийшов до храму – як простий приклад, – стоїш у храмі, а терня і оцей мороз швидко вкрадають нашу молитву. Стоїш, слухаєш Службу, і на секунду вже десь полетів, а ти хвилину, і дивишся – вже пів Служби пройшло, а ти десь літаєш. Здається, нічого стороннього, практично життєвого тебе не спокушало. Ти стояв у храмі. Але наскільки в диявола витончена спокуса вивести нас навіть із цього стану, що як не може вкрасти тіло, то вкраде думки, вкрадає розум наш.

Але все це наша з вами духовна боротьба. Боротися, щоби дати стократний плід. Боротися для того, щоб перед Богом представити урожай. Бо не по тому, як ми трудилися, ми будемо говорити: «Я трудився». А врожай? Який врожай ти виростив? Чи ти добре трудився? Чи ти гарно працював? Чи ти працював, бо так лиш потрібно, бо так роблять інші? Чи ти своїм розумом, своїм серцем дбав про самого себе?

Врожай – це ми! Це кожен із нас. Ось це врожай в очах Божих. І можна багато де бути, можна об'їздити святі місця, можна усюди бути. Але наскільки ти сам збагатився цим? Насільки твоя душа стала кращою? Ось цим результатом будеш хвалитися перед Богом. Як кажуть, курчат по осені рахують. Що ти покажеш перед Богом? І ця притча закликає нас: кожна хвилину життя твого, яке дарує тобі Бог, використовуй із благом для себе. Піклуйся про себе.

І Господь говорить: у першу чергу стяжайте Духа Святого, все остальне – долучиться. Не треба в храмі стояти і думати хтозна про що. Господь визначить, кому скільки чого треба, коли треба, як треба і чи воно взагалі треба. І тоді в тебе буде стільки, скільки ти маєш, – і матеріального, і духовного, і морального, і культурного. Буде стільки, скільки потрібно для твоєї душі.

Все до кінцевого результату приходиться: ти або щасливий, або нещасний. Мати багато – це теж можна бути нещасним. І можна мати мало – і бути щасливим. Не суть у розмірах, суть у тому, наскільки стан твоєї душі щасливий і ти спілкуєшся лицем до лиця з Богом. Ось що важливо: збагачена добрим урожаєм твоя душа. Тобто вона стяжала Духа Святого – і ти вже щасливий.

Один із преподобних говорив, що найвищий ступінь молитви – це відсутність молитви. Здається, на перший погляд, – як?! Найвищий ступінь молитви – це відсутність молитви?! То він закликає не молитися?! Ні, не це сказано, не це маєтись на увазі. Ти вже дихаєш, як молишся. Ти вже живеш постійно з Богом. Тобі не треба якихось додаткових слів. Або інші кажуть: найкраще спілкування – це мовчазливе спілкування. Коли ти в хаті сидиш, не в кількості слів – комфорт, а ви й так спілкуєтесь. Бо ви єдинодушні. Ви в душі своїй одні й ті ж.

І не треба слів. Навіщо слова? Є ось цей внутрішній духовний стан. Ви вже зближені на засадах любові.

Любиш Бога – наблизися до Нього, любиш ближнього – наблизися до нього. А слова, [велика] кількість слів – це той компенсатор, який гріх, вкравши стан нашої душі, створив.

Ще такий приклад. Якщо в тебе ще є бажання людині щось доказувати, нічого їй вже не треба доказувати. Якщо вона тебе не прийняла, не зрозуміла, не чула. Словами можна задувати, авторитетом «напрягти», але ти не переконав, вона просто той час промовчить. Ви розійшлися, і кожен зі своєю думкою. Але якщо ти готовий прийняти, то двох-трьох фраз вистачає... Ось це найвище благо – бути людині з Богом, мати оцю багату душу, багату благодаттю Святого Духа.

Ми ж приходимо в храм не просто прославити Бога, ми маємо практичний намір. Перший – прославити Бога, практичний намір – отримати благодать, благословення. Це те, за чим приходимо, і це правильно, і нічого поганого в цьому немає. Ти прийшов, щоб твоїй душі було добре на протязі тижня. Бо більше ти не можеш виділити: «шість днів працюю, а сьомий день – Господу Богові Твоєму». Ось ти прийшов, набрався благодаті й на тиждень тобі вистачає. Знов набрався – і на тиждень вистачає.

Але стан який? Стан щасливості. Ти перебуваєш у стані щасливості, незалежно від того, що робиш. Вдається, не вдається, бувають успіхи, бувають падіння... Всяке буває. Це еволюція нашого життя. І вона підбадьорює. Тому що в кінцевому результаті все призводить до того, щоб ми спаслись, отримали Царство Небесне, духовно виростили, перемогли. І ти ростеш, ростеш в цьому порівнянні.

Був би тільки успіх – це було б твоє велике падіння. Але якщо «є успіх, нема успіху, є успіх, нема успіху», це тебе захочує. Коли все добре – розслабляєшся, вже нічого не треба, не ростеш, нема стимулу до життя.

Тому сьогоднішня притча повинна нас навчити того, що завжди треба боротися. Завжди! Завжди треба боротися з собою, з життям, з труднощами. І найбільше – це присвячувати свій час стягнанню Духа Святого, збиранню благодатних дарів. А це можливо лише в молитві, можливо, коли ти з Богом. Частіше ісповідуватися, причащатися, молитися частіше. Частіше! Наскільки часто? 25 годин на добу. Отак часто.

Ось коли таке буде – наблизимся до Бога. Тоді будемо перед Богом представлені зі стократним результатом наших земних робіт. Тому я бажаю доброї праці, щоб те зерно – а ви є тим зерном перед Богом, – коли предстанете перед Ним, могли дати добрий урожай. І не відволікайтеся на ці речі, які навколо вас. Все то пусте. В один момент ти живий, в другий – ти помер. Чи бідний, чи багатий, незалежно, скільки прожив віку, – все пусте.

Тому дбайте про спасіння своєї душі, стяжайте Духа Святого. І я хотів би бачити, в ідеалі, мої плоди: я би хотів бачити при зустрічі вас усіх усміхненими. Не штучною американською усмішкою, а щоб ви ходили веселими, радісними і щасливими. І байдуже, який президент, яка Верховна Рада (аби загалом знати, що там хтось є і там щось відбувається). Тому працюйте на втіху священнослужителя, який сіє у ваші серця зерна любові й зерна благодаті, що повинна вас збагатити і зробити гарними, хорошими людьми.

Слава Ісусу Христу!

* Виголошено 30 жовтня 2016 р., у неділю 19-ту після П'ятдесятниці, на завершення Божественної літургії у кафедральному соборі Святої Трійці.

СВЯТИНІ ВОЛИНИ

У ДЕНЬ ЛУЦЬКА ЖЕРТВУВАЛИ НА РЕСТАВРАЦІЮ ХРАМУ

У численних заходах, що відбулися в обласному центрі у рамках святкування, була й духовна складова.

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл взяв участь у відкритті дня міста на Театральному майдані. А під час мистецького фестивалю «Ніч у Луцькому замку» збирали благодійні внески для реставрації розкопу церкви Іоана Богослова, першого мурованого храму в Лучеську (XII ст.), що на території цієї фортеці.

До речі, акція триває. Кошти можна переказувати на реквізити адміністрації Державного історико-культурного заповідника у м. Луцьку: ЄДРПОУ 13347923 р/р № 31554375123861 в ГУДКСУ у Волинській обл. м. Луцька МФО 803014.

Віктор ГРЕБЕНЮК

ЕПАРХІАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР

2 листопада

День освяти храму: 20 років тому, 1999-го, – церква Великомучениці Параскеви-П'ятниці в с. Котів Ківерецького деканату.

3 листопада

День народження: 55 років тому, 1964-го, – протоієрей Степан Гайгель, настоятель парафії Архістратига Михаїла у Луцьку, капелан ГУ Національної поліції у Волинській області.

5 листопада

День визначної події: 10 років тому, 2009-го, створено інформаційно-видавничий центр єпархії та його відділи – радіостудію «Благо» й телестудію «Собор».

6 листопада

День висвяти: 20 років тому, 1999-го, – протоієрей Михайло Мельничук, настоятель парафії Пресвятої Трійці в Маневичах, Покрови Пресвятої Богородиці в с. Серхів Маневичького деканату.

8 листопада

День заснування храму: 20 років тому, 1999-го (точні число й місяць невідомі), – церква Великомученика Димитрія Солунського в с. Загаї Горохівського деканату.

18 листопада

День заснування храму: 20 років тому, 1999-го, – церква Архістратига Михаїла в с. Одереди Луцького районного деканату.

21 листопада

День освяти храму: 15 років тому, 2004-го, – церква Архістратига Михаїла в с. Підгайці Луцького районного деканату.

День висвяти: 5 років тому, 2014-го, – священник Назарій Благута, настоятель парафії Архістратига Михаїла в с. Кругель, Воздвиження хреста Господнього в с. Нові Кошари та Апостола Йоана Богослова в с. Старі Кошари Ковельського районного деканату.

Щиросердечно вітаємо вас із ювілеями, боголюб'язні отці, браття і сестри! Хай Господь благословляє усіх вас на многії і благії літа!

ПАЛОМНИЦТВА

13 жовтня – до святинь Рівенщини: монастир у Дермані (п'ять чудотворних ікон і цілюще джерело) – собор в Острозі (мироточива ікона) – монастир у Межирічі (чудотворна ікона) – джерело Св. Миколая в Гільчі – монастир у Городку (чудотворна ікона, частинка гробу Пресвятої Богородиці). Виїзд о 6.30. Повернення – о 22.00. Пожертва 250 грн.

14 жовтня – до Маняви (Івано-Франківська єпархія): скит – джерело «Сльоза Божої Матері» – водоспад Святого Духа – джерело Святого Духа. Додається Зарваниця, що на Тернопільщині. Виїзд – 13 жовтня о 23.30. Повернення – 14 жовтня о 23.30. Пожертва 600 грн.

20 жовтня – до почаївських святинь: лавра – монастир Святого Духа (колишній лаврський скит) – монаше кладовище – джерело Праведної Анни – жіночий монастир Богоявлення Господнього у Кременці – храм Пророка Іллі в Дубенському замку. Виїзд о 6.30. Повернення – о 20.00. Пожертва 250 грн.

26–27 жовтня – до святинь Польщі: Ченстохова, Краків. Зголошуватися не пізніше ніж за три дні.

3 листопада – до святинь Києва: Печерська лавра – Феодосіївський, Введенський, Видубицький, Іонівський, Михайлівський Золотоверхий монастирі – Андріївська церква – Володимирський собор – Волинська ікона Богоматері (Національний художній музей України). Виїзд 2 листопада о 23.30. Повернення 3 листопада о 23.30. Пожертва 650 грн.

10 листопада – до святинь Львова. Виїзд о 6.30. Повернення – о 23.00. Пожертва 400 грн.

Реєстрація – не пізніше ніж за день до початку прощі (якщо не зазначено інше). Виїзд на всі богомилля – від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Докладніша інформація та реєстрація – у паломницькому центрі єпархії «Україна» (керівник Лариса Савчук) за тел. (050) 812-09-79, (0332) 71-83-77.

ЄДИНА ЦЕРКВА

АРХІЄРЕЙ ОЧОЛИВ ПРЕСТОЛЬНЕ СВЯТО У БЕРЕСТЯНОМУ

На Різдво Пресвятої Богородиці митрополит Луцький і Волинський Михаїл уперше відвідав парафію цього села Цуманського благочиння після її переходу в лоно ПЦУ. З цієї нагоди та престольного свята керуючий єпархією очолив Божественну літургію.

Під час проповіді високопреосвященний нагадав сутність перебування людини на землі. Її головна місія – прославляти Господа. «Православний – це не вивіска на церкві», – пояснює владика Михаїл. Це спосіб мислення та нашого життя – правильно славити Господа, переконує архієпископ.

На завершення Богослужіння архієрей вручив благодійні грамоти активній парафіянці Надії Папезук та церковному хору.

Із митрополитом служили настоятель парафії священник Максим Подзідзей, інше духовенство Цуманського деканату та Рівненської єпархії. Разом з усіма молився й голова ОТГ Анатолій Дорошук.

Перша згадка про храм у цьому селі сягає XIX ст., проте більше про цю святиню невідомо. Раніше інформаційна служба єпархії повідомляла, що в лютому цього року парафіяни звернулися до управління єпархії з проханням змінити юрисдикцію.

Світлина інформаційної служби єпархії

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку

СЛОВО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ – НА ВОЛИНІ

ЧИТАЙТЕ
Різноманітна духовна література: запитуйте у храмах, книгарні-бібліотеці «Ключі» за адресою: Луцьк, просп. Волі, 2 (навпроти ЦУМу, біля обласної юнацької бібліотеки). Розпорядок роботи: будні – 9.30–19 год; свята, суботи й неділі – 10–17 год.

СЛУХАЙТЕ
Передача «Благо»: неділя, 7.30, FM-радіостанція «Сім'я і Дім» (102,4 МГц).

ЧИТАЙТЕ, ДИВІТЬСЯ, СЛУХАЙТЕ
Сайт pravoslavivolyni.org.ua – історія, устрій єпархії, святині, персоналії, документи, новини, фото, відео, газета, книги, аудіо, передруки.

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Свідоцтво про державну реєстрацію: ВЛ № 219 від 03.08.2004 р.
Засновник і видавець – Управління Волинської єпархії
Української Православної Церкви Київського Патріархату (Волинська духовна консисторія)
Друк – ПРАТ «Волинська друкарня» (Луцьк, просп. Волі, 27). Тел. (0332) 710-301. Зам. №942Наклад 1200 пр.
Передплатний індекс 91241.

РЕДАКЦІЯ

Віталій КЛІМЧУК (головний редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), протоієрей Віталій СОБКО, Микола ВОЛОШИН (верстка)

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове. Редакція не завжди поділяє позиції авторів, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ

43025 Луцьк, Градний узвіз, 1
volynkonsystoria@ukr.net
Час роботи: понеділок–п'ятниця (крім святкових днів), 10:00–16:00, обідня перерва – 13:00–14:00

КЕРУЮЧИЙ ЕПАРХІЄЮ
Митрополит Луцький і Волинський МИХАІЛ. Тел./факс (0332) 72-44-64

КАНЦЕЛЯРІЯ
Канцлер – протоієрей Микола ЦАП. Тел. (0332) 72-53-63
Віцеканцлер – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Тел. (0332) 72-44-64

ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР
Тел. (0332) 72-21-82
Голова центру – протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68
Інформаційна служба (збір та опрацювання даних про діяльність єпархії)
infosluzhba@ukr.net
Сайт – pravoslavivolyni.org.ua
info@pravoslavivolyni.org.ua
Пресслужба (співпраця зі ЗМІ) – прессекретар протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68 Pres-sluzhba@ukr.net
Газета «Волинські єпархіяльні відомості». Hazeta.vyev@gmail.com

Телестудія «Собор» – гол. редактор диакон Сергій ПАНАЩУК
Радіостудія «Благо» – головний редактор протоієрей Віктор ПУШКО. Тел. (095) 126-40-77. Blago@ukr.net
Видавничий відділ і книгарня-бібліотека «Ключі» – завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО. Тел. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97 klyuchi@ukr.net

КАПЕЛАНСЬКА СЛУЖБА
Старший капелан – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ
Інспектор з питань місійної діяльності – протоієрей Юрій БЛИЗНЮК. Тел. (0332) 20-00-25, моб. (095) 538-05-87

ПАЛОМНИЦЬКИЙ ЦЕНТР «УКРАЇНА»
Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77, моб. (050) 812-09-79
Уповноважений єпархії у справах сім'ї – протоієрей Василь КЛОЧАК. Моб. (066) 571-75-27

СКЛАД-МАГАЗИН ікон, риз, церковного начиння тощо
Директор Богдан ТИШКЕВИЧ. Луцьк, просп. Волі, 2. Моб. (066) 217-25-58
Час роботи: понеділок–п'ятниця, 10:00–18:00, в суботу – 10:00–15:00, обідня перерва – 13:00–14:00.

ЄДИНА ЦЕРКВА

ВЛАДИКА СВЯТКУВАВ УСПІННЯ РАЗОМ ІЗ НОВОСТАВЦЯМИ

У храмове свято громади Успіння Пресвятої Богородиці с. Новостав Луцького районного деканату 28 серпня сюди прибув митрополит Луцький і Волинський Михаїл. Він очолив Божественну літургію і хресний хід.

Це перший престольний празник парафії в лоні Православної церкви України. Тож керуючий єпархією в проповіді наголосив і на значенні цього великого торжества, і на важливості молитви рідною мовою в рідній церкві.

Владика в казанні звернув також увагу на небезпеку підміни понять, що є диявольською спокусою. Так, тілесні взаємини чоловіка й жінки називають любов'ю, зовнішню побожність – духовністю, мир – «руським миром», сімейні побой «оправдовують» Євангелієм... Насправді ж інтим є лише частиною любові; духовна людина – це та, яка всі свої вчинки будує на основі любові до Бога й ближнього; біблійні слова «жінка нехай бо-

їться свого чоловіка» означають, що дружина має любити мужа і не чинити йому зла внаслідок цього почуття; мир між народами не повинен вести до підпорядкування...

З високопреосвященним співслужили настоятель громади священник Андрій Марцинюк та численні душпастирі з луцьких міського й районного благочинь. З усіма молилися голова ОТГ Сергій Яручик і депутат обласної ради Юрій Цейко (родом із цього села).

Цей Божий дім засновано 1681 року (в церкві зберігається балка з відповідним написом) як римо-католицький костел, із 1891 року діє як православний храм. У ХХ столітті зазнав перебудов, не завжди відповідної якості. Нині тривають роботи з надання йому більшої автентичності.

Віктор ГРЕБЕНЮК

Світлина інформаційної служби єпархії

ХУДОЖНЄ СЛОВО

ТЕ, ЩО НЕ ЗГОРЯЄ

НОВЕЛА

Тук-тук, тук-тук-тук, тук-тук.

І за хвилину знов: тук-тук, тук-тук-тук, тук-тук.

Тоді ляда піднімається й посеред чагарів із-під землі появляється голова отця Гервасія.

Оце він лиш Корнію-титареви¹ довіряє криївку. Як німота з ляхами спалила Ягнівці, геть-усенькі, до послідньої стріхи, мало хто вцілів, а хто таки вцілів – сидять на острові посеред болота чи на дні байраків. Отець же Гервасій викопав собі схрона неподалік церкви і далі служить. Бо всенькі Ягнівці згоріли, а церква зосталась, і звідусіль – із болота, з байраків – уцілілі сходяться на служби.

Гадалося, що як село вже пустили німці з вогнем, то не повернуться. Ба ні, повернулись. Почув оце Корній, скрадаючись попід кущами, як зупинився коло храму автомобіль, вийшли два офіцери й – не все розчув, але розчув-таки, бо німецьку знає, – що, мовляв, треба спалити «й цей прихисток бандитів».

Отець Гервасій хмуро вислухав. «Прихисток бандитів»... Це так тепер вони бандерівців звать. Авжеж, прихисток. Бо вдень сходяться до Божого дому вцілілі ягнівчани – з острівця посеред болота, з порослих терном і гломом ярів. А вночі править для Степанових хлопців з лісу. І хтось, виходить, зрадив, доніс...

– І ше, гляньте-но, батюшко: їден охвицер гортав свою книжечку, а як поїхали – дивлюсь, аж з неї, певне, шось випало й лежить у траві.

Це було фото: двоє усміхнених малюків під різдвяною ялинкою.

«У день Христового Різдва. Нехай тебе вберігає Господь, любий татоньку», – було написано на звороті дитячими каркульками.

– Чи викинути? – спитав Корній.

– Ні. Віднеси в церкву. Не гоже зневажати Боже ім'я. Хай це згорить разом із церквою.

Корній зайшов у храм. Треба забрати хоч би найцінніше: чашу, ризи тощо... Поклав знімка на престіл. Узявся вже було все складати. Однак захотілось попрощатися з рідними стінами, окинути останнім поглядом, тож вийшов нагору, на хори.

Корній за титаря у Ягнівцях одколи не стало батька, Царство йому Небесне. А батько теж були титарем. І дід Панько теж. Іще прадід Терешко, міцний селянин, що й панам позичав, поставив своїм коштом церкву в Ягнівцях – дяку Богові за волю від кріпацтва. Відтоді й переходить титарювання в їхньому селі од батька до старшого сина. І ховають титарів на погості², в церковній огорожі, поруч спочилих священників, і вони першими «Христос воскрес!» чують, коли панотець обходить могили на Проводи. Корній, несучи за ним хреста, щоразу думав: колись прийде час – і його поховають на оцім-от почеснім місці, і він тутка разом із батьком, дідом і прадідом ждатиме Страшного суду.

За Першої світової мало не згорів Божий дім, ледь загаси-

ли. За Польщі хотіли вражі ляхи на костюл обернути, проте люди не дали, до українського посла у сеймі їздили. Совети перед війною у «визволених західних областях» церков не закривали, але страшно нажахалися ягнівчани у сорок першому: на другий день Паски п'яний парторг верхи на коні в'їхав у храм і вистрілив у священника. Парторгові нічого не було, тільки перевели із Ягнівця у Дубчаки, а селяни вельми тяжко пережили. Бо з їхнього села нікого не забирало НКВД, як то по цілій окрузі: не було в Ягнівцях не те що політиків – мельниківців, бандерівців абощо, а й «Просвіти», ні навіть «Маслосоюзу»³. Тільки от у церкві з середини тридцятих стали правити по-українськи: бо ж ходиш на кожну службу з дитинства, а стоїш турок турком, лише хреститися.

Тож німців виходили зустрічати цілим селом: звідси, із цього храму, під святкові передзвони, по-неділешньому вбрані, з корогами, хліб-сіль на рушнику.

За німців церкву причепурили, покрасили, покрили новим гонтом. А ветхі царські врата замінили на нові, у вигляді тризуба.

І цими «визволителями» потішились недовго, аж геть недовго. Тяжкі податки, облави, і ще раз податки, і ще... Тож пішли ягнівцькі парубки у навколишні пущі: від каторги в Німеччині, за вільну Україну. І теперечки, бачте, вони – «бандити». Теперка тре' «знищити прихисток».

Корній перебирав у пам'яті всі ті події – і стрепенувся від наглих звуків! Почув і присів. Офіцер, той самий, і двоє солдатів зайшли до церкви. Солдати залишилися при вході, офіцер же покрокував у вітвар, грубо розчачнувши оті врата-тризуб. Ага, то прийшли по золоті речі, та по дорогі образи, та по старовинні книги, перш ніж підкласти вогню під храмину.

Корній бачив, як офіцер обвів поглядом олтар... узяв до рук ту світлину... розглядав, перелічував на звороті... Потім зняв свою високу фуражку, обвів поглядом олтар, потім надів фуражку; знову дивився на світлину; потім зняв фуражку; потім поклав світлину до спідньої кишені; потім надів фуражку, потім знову зняв; знову дивився кудись у невідомість. Постояв ще.

Відтак одчинив ті врата і сухо промовив:

– Die Aktion wird verboten⁴.

І всі німці вийшли із храму.

Віктор ГРЕБЕНЮК

¹ Титар – церковний староста.

² Погост – тут: прицерковний майдан із цвинтарем.

³ «Просвіта», «Маслосоюз» – організації українців у міжвоєнній Польщі. Радянська влада репресувала членів і політичних, освітніх, і господарських формацій на приєднаній Західній Україні.

⁴ Die Aktion wird verboten (нім.) – Акція відміняється.